

Verbraucherzentrale Südtirol
Centro Tutela Consumatori Utenti

Die Stimme der VerbraucherInnen
La voce dei consumatori

Verbraucherzentrale Südtirol

Zwölfmalgreiner Straße 2
39100 Bozen
Tel. 0471 975597
info@verbraucherzentrale.it

Telegram cunsumadëures setember/utober 2014

Le ciüciastöp ciafa n'etichëta näia

Dal 01.09.2014 inant po i consumadus confrontè plü saurì i ciüciastöp, ajache al vëgn metü sö te döt' Europa na etichëta apostà, sciöche pro les mascinns da lavè por podëi confrontè plü saurì. Al ne vëgn nia ma dè dant l'adoranza de strom, mo incé les emisciuns, le volum, le crabal y la prestaziun. Les etichëtes dl'EU näies vel por düc i aparać nüs metüs söl marcé y dal 2015 inant incé por le comerz online.

- Al mëss gnì dè dant le produtur y l'inom dl model.
- Les tlasses dala A ala G sön l'etichëta conzed da ciafè sö debota le consum d'energia. I aparać olache an sparagna deplü à na A, chi che consuma deplü na G. Le consum de strom vëgn calcolè fajon referimënt a n apartamënt de 87 mq, olache an adora le ciüciastöp 50 iadi te n ann. Danter na tlassa energetica y l'atra él pro i ciüciastöp 6 kWh. La desfarënzia danter les tlasses A y G é porchël de 36 kWh. Da setëmber dl 2017 röiel laprò les tlasses d'energia A++, A++ y A+.
- Le volum vëgn dè dant te dezibel. Da setëmber dl 2017 ne po i ciüciastöp nüs nia avëi plü co 80 dezibel (por ejëmpl sciöche n fönn).
- Incé la reimisciun d'aria tl ambiënt vëgn dada dant te tlasses da A (la miù) a G (la plü stleta). An po porchël odëi tan näta che l'aria de desciaria é. Chësc é por ejëmpl important por che che à n'alergia al stöp de ćiasa.
- Incé la tlassa de faziun vëgnel dè dant sön le label da A (la miù) a G (la plü stleta) y plü avisa sides por func dürs che incé por i tapeć.

Telecom Italia: la tassa de coliamënt („scatto alla risposta“) vëgn tuta jö¹ Mo porchël s'alza la tassa de basa de un 1 euro al mëis, y la tarifa de basa vëgn radoplada...

Dal 1. de novëmber dl 2014 s'alza la tassa de basa fissa dla Telecom Italia da 17,54 euro a 18,54 euro. La tassa de coliamënt de 5,04 cent a telefonada toma demez, mo porchël vëgnel alzè la tarifa de basa por

les telefonades nazionales da 5,04 cent a 10 cent. Les telefonades é do le pröm menüt dui iadi tan ćeres co denant.

Či che sona naôta bun é pordërt n bel aumënt dla tarifa por düc chi che telefonëia püch y n'à nia na tarifa „all-inclusive“, por ej. n ADSL-Flat cun laprò dötes les telefonades nazionales. Ara se trata dantadöt de jënt vedla che chérda sö püch y n'à sovënz nia n coliamënt a internet. Bele ségn, dan l'aumënt, é la tassa de basa le cost plü alt dl cunt.

Imprèsć bun marcé por cumprè la pröma ćiasa

Le stat sostëgn families jones

Porvia dla situaziun economica él tres plü rî por pêrs jogn da tó sö n imprést pro na banca por cumprè na ćiasa. Por ti jì adincuntra a chësc problem à le stat metü sö dl 2010 n fonds che ti garantësc ales banches na cuota dla soma dl imprést: a chësta moda vëgnel alzè la credibilité de pêrs jogn. Na majera credibilité influenzëia i fić dl imprést y arbassa a chësta moda i cosc dl imprést. Baldi fej dainré (feter mai) les banches referimënt a chësc fonds, y porchël él feter tres stè te na situaziun dormiënta.

Pro les banches che fej para se tràtera plülere de de mëndres banches, che n'é nia tla provinzia de Balsan. La sóra banca nazionala é la Banca Monte dei Paschi di Siena. Chësta à ince sön süa plata internet n sföi d'informazion sön i imprèsć cun de bones condiziuns (situaziun setember dl 2014). Por ejempl é le fit anual efetif por n te' imprést por la ćiasa de 100.000 euro cun na dorada de 10 agn y n fit variabl dl 1,9% y é inscio cotan plü bas co zënza.

De plü informaziuns é da ciafè sön: www.verbraucherzentrale.it.

Arbassè i cosc dl ćiarburant? Inscio plülere no ...

Dan da püch rodâl n jorantin dla Bank of Fuel cun na proposta che parô tl pröm bindebò interessanta: cumprè na cherta dl ćiarburant („Carta Carburante“) cun n cer valur y podëi paié impara pro dötes les fossenares dla Talia. Implü conzedô la Bank of Fuel reduziuns di prisc ćina al 40 %. Chël ô dì che an cumprâ la cherta de basa por 99 EURO y an podô fossenè ćiarburant por 140 EUR. Pro le jorantin él ince n formular postal a na moda che an podess atira fà para.

Sce an ti ćiara avisa al'oferta dla Bank of Fuel él n stlafun de incongruëncies che salta tl edl y che fej gnì dübi sön la scerieté dl'oferta.

La plata d'informaziun www.zeusnews.it cöi adöm inscio i resultać:

1. Tla Talia é feter le 60% dles cutes sön le benzinn y diesel. Les reduziuns di prisc ćina al 40 % impormetüdes ne po la Bank of Fuel porchël nia mantignì tl tëmp.
2. Pro la Bank of Fuel Italia se tràtera de na picia Srl cun sënta a Savona y n capital de 10.000 EUR, metüda sö de mà de chësc ann.
3. La Bank of Fuel à ma dui assozià, che à tramidui le medemo cognom. Un di dui à bele 80 agn y à le 93 % dles aziuns dla sozieté.

La Zentrala di Consumadus dl Südtirol ti à bele lascè alsavëi dl'oferta dla Bank of Fuel al'autorité de verda. Le resultat dles inrescides dl'autorité de verda n'é nia ciamò dan man.

Consum dl strom dles ciasas dl Südtirol s'alza tres indô

La Zentrala di Consumadus dà consëis sön co fà da sparagné strom

Dal 2008 inant à mesanamënter vigni ciasa adorè 16% de strom implü. Chësc àn odü dal'inrescida dl istitut provincial de statistica (astatinfo n. 48 – 07/2014). L'adoranza a porsona al ann é jüda da 1.075 kWh (situaziun 2008) a 1.270 kWh (situaziun 2012); chësc à bonamënter da nen fà cun l'adoranza de aparać eletrics sciöche le computer, le stereo, la televijiun.

N valgûgn consëis por sparagné strom dala ZCS:

- televijiun, radio, stereo, micro-on, lóm ne dess nia gnì lascià en standby. Chisc aparać dess gnì destodà o ciamò damì destacà fora. Vigni ann sparagnon a chësta moda 80 euro.
- La mascinn da lavè y da lavè jö ne dess nia jì meses plènes y le program da lavè danfora dess ma gnì tut por patük dër paz.
- Le assuiadù miù marcé é tène le guant. Vigni ann sparagnon 50 euro.

D'atri consëis é da ciafè sön www.verbraucherzentrale.it. Les porsones interessades po s'imprestè fora por na cauziun n aparat, cun chël che al vëgn calcolè l'adoranza dl strom di aparać te ciasa. Dötes les informaziuns é da ciafè tla Zentrala di Consumadus.

Bonus dl'energia nü por che che frabichëia y ressanëia sparagnan energia

Ai 20 d'agost él jü en forza tl Südtirol le bonus d'energia nü por frabiché y ressanè sparagnan energia; cun chësc ài tut y jü n valgûgn punç ciamò nia tlers.

La deliberaziun dla junta provinciala (n. 964 di 5 d'agost dl 2014) vëiga danfora pro n ressanamënt energetich de n frabicat n ampliamënt dla cubatöra dl 20% dla lerch da frabiché che é bele cun altamo 200 m³.

Por che che frabichëia sparagnan energia vëiga la deliberaziun provinciala danfora n ampliamënt dla cubatöra dal 10 al 20%. La soma dl bonus d'energia depënn dala data dla conzesciun da frabiché y dal standard Ćiasa clima. Por fà sò n frabicat Ćiasa clima A ciàfon por ej. n bonus dl 15%. Sce le frabicat é indere na Ćiasa clima „A-nature“ (chël ô dì che al tègn cunt de ciamò d'atri aspec teknich-ambientai) él n bonus dl 20%.

De plü informaziuns é da ciafè sön www.verbraucherzentrale.it/bauen_sot_Aktuelles.

Codejì de desposiziuns nüs por i implanć de scialdamënt y desfridamënt: terminn ai 15 d'otober 2014

I codejì de desposiziuns por i implanç de scialdamënt y desfridamënt nüs é obliénç dai 15 d'otober dl 2014 inant (y nia dal 1. de jügn sciöche al ê gnü preodü). Le prolongiamënt dl terminn ne vel nia ma por le codejel de desposiziuns, mo incé por düc i protoco.

Recordesse: le stat vëiga danfora por düc i implanç de scialdamënt, i implanç dal'ega ćialda y i implanç de desfridamënt, che é bele y por i nüs n codejel de desposiziuns. La Zentrala di Consumadus ves informarà sön sciöche ara va inant cun i codejì – por le Südtirol él preodü codejì aposte – sciöche incé sön les manutenziuns y i controi preodus tl decret.

L'Argentina va indô ala nia: la Zentrala di Consumadus dl Südtirol scona i titolars di bonds Tango

L'Argentina ne sciafia indô nia da paié. Por tignì fora indô le concurs, à le stat südamerican messü detlarè por le secundo iade te 13 agn, che al n'é nia bun da paié sü debiç.

Deperpo che i sparagnadus â podü dl 2005 cina dl 2010 fà para pro na aziun de desdebitamënt, ne ciafi chësc iade nia i fić che mancia y al n'é gnanca na garanzia che l'Argentina paies zoruch le capital che é bele šëgn dér svaluté, canche les ghiranzes tomara dl 2033 resp. dl 2038.

Al ne romagn nia plü tëmp por le sparagnadù da sperè che al ciafes zoruch sü sparagns dal'Argentina. La sóra soluziun é da pluré cuntra les banches che à tut sö chisc titui tl portfolio de sü tliénç. Na rajun deplü por jì cuntra les banches nazionales é la prescriziun dl'aziun legala (ai 14 de jenà dl 2015, diesc agn do la próma mosöra de desdebitamënt dl 2005). Düc i titolars di bonds Tango dess archité tres lëtra racomanada cun avis de racoiüda la prescriziun. Porvia dl prolongiamënt dl paiamënt dl'Argentina, ti mët la Zentrala di Consumadus a desposiziun ai sparagnadus atocà na consulënza legala. L'iscriziun por la consulënza po gnì fata cherdan sö chësc numer 0471 975597.